

В НОМЕРЕ:

2

Наше лето

6

Балмұздақ тарихы

14

7 основных истин
воспитания детей

ГАЗЕТА
ПАВЛОДАРСКОЙ
ОБЛАСТНОЙ
ДЕТСКО-ЮНОШЕСКОЙ
ОРГАНИЗАЦИИ

№№13-14

(370-371)

от 29 июля

2022 года

сенің әлемін

№№13-14

(370-371)

от 29 июля
2022 года

В рамках реализации проекта «Лето в стиле Этно» отряд «Зымыран» пришкольного лагеря СОШ №39 «Звёздный городок» принял участие в театрализации казахских сказок «Әжемнің ертегілері». Ребята поставили сказку «Жыл мезгілдері». Были подготовлены костюмы, атрибуты. Участники сказки показали свое

творчество, артистизм. Подошли ответственно к постановке сказки. Отряд «Зымыран» занял первое место в конкурсе. Все участники сказки поощрены сладкими призами. Желаем успехов во всех начинаниях.

А.В. Ларгизова,
учитель начальных классов
СОШ № 39

Конкурс «Экомоды»

Пришкольный лагерь «Звёздный городок» СОШ №39 принял

участие в городском конкурсе «Экомоды». Цель конкурса - изготовить костюм из подручных материалов. Наш образ предста-

вила Мустафина Томирис (9 лет).

Название костюма соответствовало тематике лагеря - «Принцесса космоса». Костюм изготовлен из теплоизоляционного материала, плотный целлофан, скотч, трубочки, крышки, немного фантазии, и платье получилось очень оригинальным. Наша принцесса космоса была самая красивая.

Мустафина Томирис - очень талантливая девочка, занимается танцами, акробатикой, учится на отлично. Желаем ей всегда достигать своих целей, высоких вершин.

Ларгизова Алёна Владимировна,
учитель начальных классов
СОШ №39

В рамках реализации проекта «Лето в стиле Этно» пришкольный лагерь СОШ №39 «Звёздный городок» принял участие в городском конкурсе чтецов стихотворений на казахском языке «Тілдің тірегі-өзіміз». Ученица 2 отряда «Космические пираты» Махмутова Мадина 1 «Г» класса прочитала стихотворение Бүркіта Ысқақова «Отан». Мадина читала стихотворение с музыкальным сопровождением. В городском конкурсе Мадина заняла 2 место. Поздравляем нашу маленькую звёздочку.

А.В. Ларгизова,
учитель начальных классов
СОШ № 39

Наши дети родились, чтобы жить счастливо.
Играть вместе, быть друзьями,
Дарить друг другу улыбки и цветы,
Пусть в их жизни всегда сбываются мечты.

Да, именно для этого и родились наши дети, и будет ли это всегда, будет ли жизнь трагедией – во многом зависит от нас, взрослых. Вопрос безопасности детей на сегодняшний день является самым важным и актуальным, так как опасность подстерегает наших детей везде: на дороге, во дворе, у подъезда дома и в любом месте, где будет ребенок. Основная ответственность взрослых по отношению к детям заключается в обеспечении безопасной среды,

в которой дети могут жить и развиваться, не подвергая опасности их жизнь и здоровье. Поэтому мы всегда должны быть во всеоружии, чтобы избежать рисков, которые могут негативно повлиять на здоровье и жизнь детей.

Как обеспечить безопасность и здоровье наших детей?

- Вмешивайтесь в ситуацию, разговаривайте и действуйте в пользу ребенка.

- Изучите реакцию, соответствующую возрасту ребенка, и используйте ее.

- Уважайте чувства вашего ребенка, как бы они его не выражали.

- Стимулирование большей самостоятельности и ответственности.

- Наблюдайте за ребенком, пока он не будет готов к большой ответственности.

- Четко и строго определять границы дозволенного.

Желаю вам жить в безопасности, создавая безопасную подушку для детей!

Токтасова Р. С., ст. вожатая
Осьмерьжская ООШ
район Терекөл

Наше лето

Лето – это своего рода мостик между завершившимся учебным годом и предстоящим. Каникулы играют весьма важную роль для развития, воспитания и оздоровления детей. Летние каникулы составляют значительную часть готового объема свободного времени школьников, но далеко не все родители могут предоставить своему ребёнку полноценный, правильно организованный отдых. Во время летних каникул проис-

ходит разрядка накопившейся за год напряжённости, восстановление израсходованных сил, здоровья, развитие творческого потенциала. Истина гласит, что только здоровый человек с хорошим самочувствием, психологической устойчивостью, высокой нравственностью способен активно жить, успешно преодолевая различные трудности и достигая успехов в любой деятельности. Вот и закончился сезон летне-оз-

доровительного лагеря «Ғажайып әлем». Хочется подвести итоги работы летнего лагеря, а также отметить то, что в этом году для детей было организовано очень большое количество различных конкурсов и мероприятий. Поэтому хочется поблагодарить внешкольные учреждения за организацию данных конкурсов и мероприятий. Дети, посетившие летне-оздоровительный лагерь «Ғажайып әлем» приняли активное уча-

стие абсолютно во всех городских конкурсах, где заняли призовые места, что детям позволило раскрыться, проявить себя с другой стороны, проявить творчество, активность. В конкурсе «В гостях у сказки» ребята показали сказку «Репка на новый лад» и были награждены дипломом 2 степени. В Доме дружбы был рождён Финальный концерт участников городского проекта вокального жанра «Шоу талантов», где ученица нашей школы Улькенбаева Асель была награждена дипломом 3 степени. В городском конкурсе рисунков на асфальте «Түрлі түсті әлем» команда нашего пришкольного лагеря «Ғажайып әлем» нарисовала рисунок на тему: «Наш город» и получила диплом 2 степени. В городском конкурсе «Песочная фантазия» выполнили композицию «Дельфины» и заняли 2 место. В городском творческом конкурсе «Ерлаш» заняли 3 место среди школ города. Надеемся, что дни, проведённые в летнем пришкольном лагере «Ғажайып әлем» надолго запомнятся ребятам и останутся наполненными незабываемыми впечатлениями, полезными делами и приятными воспоминаниями.

Ганзиева Л.Д.
начальник лагеря СОШ №15

№№13-14
(370-371)

от 29 июля
2022 года

Организация профильного лагеря - одна из интереснейших и важнейших форм работы с обучающимися во время каникул. Основная миссия лагеря - организация свободного времени детей, отдыха, их здоровья в летний период.

В профильном лагере «Ақ бұлақ» отдохнули, подтянули пройденные материалы и поправили своё здоровье 40 детей. Скомплектовано четыре отряда: «Синтаксисты», «Школа Пифаго-

ра», «Школа Архимеда», «Юные художники». Профильный лагерь основан на базе СОШ № 15 города Павлодара.

Основные формы реализации задач профильного лагеря: экскурсии, соревнования, дискуссии, конкурсы, викторины, беседы, игры.

Для выполнения поставленных целей и задач были организованы и проведены мероприятия по утвержденному плану. Открытие профильного лагеря состоялось 1

июня и ознаменовалось концертной программой, которая была подготовлена силами учащихся, вожатой Аширбековой А.С., музыкальным работником Сексембаевой Р.С. и воспитателями отрядов.

В отрядах ежедневно велась воспитательная работа: проводились беседы о правилах дорожного движения и пожарной безопасности, о безопасном пути в лагерь и домой, о правилах поведения на улице, в общественных местах, на прогулках.

Каждый руководитель отряда проводил по утвержденному плану свои индивидуальные занятия. Много интересных и познаватель-

и руководителями отряда показали свои таланты и заняли призовые места.

Для профилактики здорового образа жизни в лагере проводились игры на чистом воздухе. С огромным удовольствием воспитанники лагеря принимали активное участие в спортивных мероприятиях, как весёлые старты, мини футбол. Ребята состязались в различных видах спорта. В отрядах организовали шашечный турнир. Каждый из них смог показать свою смекалку. Но победителями стали: Плаксин М. -1 место, Алференко Р.-2 место и Ушаков Д.-3 место.

ных игр прошли по предмету математики и по русскому языку.

За время работы лагеря были организованы выходы детей в кинотеатр города «Иртыш Синема», клуб «Жигер», историко - краеведческий музей им. Потанина, мультимедийный музей «Ertis», в пейнтбол клуб на «Лазер таг». Часто проводились прогулки по достопримечательностям города.

Дети очень полюбили выходы по набережной Иртыша, где они участвовали в различных конкурсах, такие как «Фестиваль воздушных шаров» и «Песочная фантазия». Ребята под руководством вожатой Аширбековой А.С.

Профильный лагерь «Ақ бұлақ» завершился праздничным концертом и награждением грамот. Все ребята без исключения получили сладкие призы.

Программа пребывания детей в лагере «Ақ бұлақ» была достаточно насыщенной. Каждый ребёнок, посетивший наш лагерь не остался равнодушным и сохранил добрые воспоминания о том, что было нами пережито за 15 дней лагерной смены.

**Капбасова Б.К., заместитель
директора по
воспитательной работе
СОШ №15 г. Павлодара**

Шуақты жаз-2022

Организация летних оздоровительных лагерей - одна из интереснейших и важнейших форм работы с обучающимися во время летних каникул. Основная миссия лагеря дневного пребывания - организация свободного времени детей, их отдыха, укрепления здоровья в летний период.

Летний лагерь сегодня – это:

1. Возможность для творческого развития, обогащения духовного мира и интеллекта ребенка.

2. Укрепление здоровья и организация досуга учащихся.

3. Профилактика вредных привычек, детской безнадзорности и правонарушений несовершенно-

летних и социальная защита прав и законных интересов детей.

Именно первоочередной задачей летнего пришкольного лагеря является физическое и духовное оздоровление детей и подростков.

В рамках комплексной летней программы «Шуақты жаз-2022» в СОШ №15 города Павлодара с 22 июня по 12 июля работал летний лагерь с дневным пребыванием «Ғажайып әлем» по составленному графику, режиму и плану работы.

Каждый день начинался с утренней зарядки. В начале смены были проведены учения по

эвакуации на случай пожара, которые показали, что дети правильно ориентируются в данной ситуации. Потом провели анализ учения. Исенова А.К. познакомилась с пожарной службой. Потом провели игру «Огонь - друг и враг человека!» и конкурс детских творческих работ «Осторожно, огонь!» Ежедневно в лагере проводились минутки безопасности по ПДД ответственной Кумарова Г.А., проведены минутки здоровья ответственной Яровая В.А.

Воспитателями были проведены различные конкурсы, игры, викторины, беседы. Массовые мероприятия являются значи-

тельными событиями в жизни летнего оздоровительного лагеря. Они необходимы для создания приподнятого эмоционального настроения, творчества, для организации взаимодействия детей. Так в течение всей смены были организованы выездные культурно-массовые мероприятия. Расширить кругозор детей помогли посещения в музеи и библиотеки города, просмотры фильмов в кинотеатре «Иртыш – Синема», драматическом театре имени Ж. Аймауытова, в досуговом центре «Колос», в детском подростковом клубе «Жігер». Запоминающим и ярким мероприятием было участие в городском параде воздушных змеев.

В течение всей смены ребята были вовлечены в калейдоскоп различных событий. Каждый следующий день был непохож на предыдущий и наполнен новыми впечатлениями, общением и встречами с интересными людьми. Для каждого ребёнка лагерь открылся новой гранью: кто-то нашёл новых друзей, кто-то открыл в себе новые творческие способности, кто-то узнал, что трудиться интересно, а кто-то научился не огорчаться при поражениях.

**Мамжанова А.А.,
начальник лагеря
«Ғажайып әлем»**

№№13-14
(370-371)

от 29 июля
2022 года

Изотерапия- арт-терапияның ең көп таралған және кең таралған түрлерінің бірі. Бейнелеу өнері арқылы әртүрлі мәселелерді шешу өте танымал және көптеген адамдар үшін қол жетімді. Бала өзін, ойларын, сезімдерін, эмоцияларын және сезімдерін – ішкі әлемінде жасырылған нәрсені –

қағазға немесе кенепке сызықтар, пішіндер мен түстердің көмегімен білдіре алады.

Изотерапияның мақсаты- әртүрлі материалдармен жұмыс істеу дағдылары мен әдістерін беру ғана емес, сонымен қатар балаларды босату, олардың қабілеттеріне сенімділік беру.

«Павлодар қ. № 15 ЖОМ» КММ

«Жас суретшілер» профильдік отрядта көркем еңбек мұғалімі З. С. Наурызбаева изотерапия бойынша мастер-класс өткізді. Арт-терапиялық сабақтың негізгі мақсаттары — психотерапиялық және түзету, оқыту емес. Сондықтан нәтижеге емес, ең алдымен процеске назар аудару керек. Өнер-бұл баланы және

оның ішкі әлемін жақсы түсінуге көмектесетін құрал.

Еңбек пені мұғалімі :
Наурызбаева З.С
Павлодар қ. № 15 ЖОМ

«Балдәурендегі» тамаша күндерім!

Барлық балалар жазғы демалысты асыға күтеді. Оқу жылы бойы үздік оқығаным үшін және облыстық деңгейде жеңімпаз атанғаным үшін биылғы жазда Қонаев қаласында орналасқан «Балдәурен» Республикалық оқу-сауықтыру орталығына жолдама алдым. Үйден алғашқы рет алыстасам да, лагерьде өткізген екі апта өте тамаша әсер қалдырды. Күнімізді таңғы жаттығулардан бастайтынбыз. Тәрбиеші апайлар мен ағайлар күнделікті қызықты іс-шаралар өткізуге көп көңіл бөлді.

Әр күнімізді мазмұнды өтуіне жандарын салды. «Hobby groups» презентациясы, «Өзіліміз жарассын», «Олимп

шыңы» спорт мерекесі, «Бақытты күн» концерті, «Мәңгілік елдің белгісі» тәрбие сағаты, «Күлкі – витамин» ойын сайысы, «Baldaugen dance» би байқауы, бассейнге түсу, қалада орналасқан мәдени ошақтарға саяхат, табиғатты тамашалау – барлығы жоғары деңгейде өтіп, керемет әсерде

болдым. Әсіресе, есімде қалғаны тәрбие сағаттары және күнде өткізілетін түрлі спорттық ойындар, жарыстар мен үйірмелер. «Олимп шыңы» спорт мерекесіне қатысып, «Тоғызқұмалақ» ойынынан жүлделі II орынды иеленіп, «Тир мергені» сайысында да жетістікке жеттім. Республикамыздың барлық облыстарынан келген балалармен танысып, достасып кеттік. Атыраудан келген Әсия, Жанерке, Шымкенттен келген Айқаракез есімді қыздармен нағыз дос болып, осы күнде де хабарласып тұрамыз. Керемет демалыс ұйымдастырған «Балдәурендегі» тәлімгер ағайлар мен апайларға, аспазшыларға, медбикелерге алғыс білдіремін!

Жазғы демалысым жақсы басталды, қалған уақытты да мазмұнды, қызықты өткіземін деген сенімдемін. Барлық балалар мен ұстаздарыма да жақсы демалыс тілеймін!

Кеңес негізгі мектебінің
5-сынып оқушысы
Молдахметова Айгерім

«Doubledecker» автобус тарихынан

Достар, екі қабатты қызыл Лондондағы автобустар не үшін немесе не себептен ерекше дизайн және түсі қызыл болуын білгілерін келеме?. Қазыргы уақытта қызыл екі қабатты автобусы - Ұлыбританияның, оның керемет астанасы Лондонның ерекше символы. Ағылшын тілінде олардың атауы –«doubledecker» -қызыл түске сұлулық үшін емес, бүкіл қаланы жыл бойына жауып тұрған қою тұманға түсіп кетпеу үшін боялған екен - ол бірінші себеп. Тұман көптеген жұмыс істейтін зауыттар мен фабрикалар түтінінен, онымен үйлескен көмірмен қызған үйлердің мұржаларынан түтін, күйе мен шаң қосылды.

Алғашқы түрде олар ат(жылқы) арқылы сүйрелген ав-

тобустар болған. Сол кезде ат операторларының бірі - Лондон Бас «Рутмастер» Компаниясы бәсекелес фирмалардан ажырату үшін автобустарын қызыл түске бояған екен –бұл екінші себеп. Сонымен, бірден дерлік «Рутмастер» компаниясының жаңа үлгіде көлігі Лондонның ультра танымал символына айналды. Оның танымал болуының бірнеше себептері болғанымен, бірақ бастысы оның ерекше дизайны болды: «Рутмастерде» есіктер мүлдем жоқ, кіру және шығу ашық артқы платформа арқылы жүзеге асырылды. Қазіргі уақытта жағдай әлдеқайда жақсы - тұман Лондонда қаңтар мен ақпан айларында жиі болады, бірақ қызыл түс дәстүрлі көлік құралы ретінде бүгінгі күнге дейін сақталып келеді.

Мен өзім жазғы уақытта еліміздің астанасы - Нұр-Сұлтанға барғанда, біздің әлемге әйгілі нышанымыз Байтерек алаңында экскурсия жасап жүрген сондай екі қабатты қызыл автобуспен серуендедім және өз көзімнен шыңында ерекше, әдемі дизайнда және есіксіз автобус екенін дәлелдедім. Мүмкін, сіздерде оны тамашалай аласыздар астанаға барған кезде. Ал сендерді де басқа елдердің тарихтары қызықтырама?

Ертіс ауданы Шоқан Уалиханов атындағы ЖОББМ 5 сынып оқушысы
Ғабитжан Қолқанат

Саяхатқа толы жаз...

Ш.Айманов атындағы мектеп – интернатында балалардың қызығушылығын ояту мақсатында жазғы лагерьде «Ертегілер еліне саяхат», «Үндістер күні», «Қазына іздеу», «Толғағай», «Жүректен – жүрекке» шаралары өтті. Балалар үшін биылғы жыл ерекше саяхаттарымен есте қалмақ. Оқушыларды мәдени мұралармен таныстыру мақсатында Баянауыл елінің киелі жерлеріне саяхат жасап, балалардың рухани дүниелерін байытуға септігін тигізді.

Балалар Сабындыкөл, Жасыбай, Торайғыр көлдеріне саяхатқа шығып, ашық аспан астында күнге қыздырылып, тамаша табиғат аясында асыр салып ойнады. Сонымен қатар, жағажайда түрлі жануарлардың мүсіндерін топырақтан жасады. Осындай демалысты ұйымдастырып өткізген Ш.Айманов атындағы мектеп – интернатының ұжымына, топ жетекшілеріне ата – ана ретінде шексіз алғысымды білдіремін!

Баянауыл ауданы
Ш.Айманов атындағы
жалпы орта
білім беру мектеп-
интернаты
Ақмарал Арешова, ата-ана.

Демалыстың көркі - лагерь

№13-14

(370-371)

от 29 июля
2022 года

Балалардың жазғы демалысын ұйымдастыру – қашан да маңызды мәселенің бірі болып саналады. Жыл сайын демалыс уақытындағы балалар мен жасөспірімдердің толық тынығуына, танып білуге, шығармашылық белсенділіктерін арттырумен қатар, балалардың өзін-өзі ұйымдастыру қабілеттерін дамытуға, спорттық, саяхат пен танымдық түсініктерін жетілдіруге бағытталған сауықтыру лагерлері барлық білім беру мекемелерінде жұмыс істейді.

Жазғы үлкен үзіліс ұзақ оқу жылынан кейін мектеп оқушыларын денсаулығын бекіту, денесін шынықтыруы күш жинауы үшін беріледі. Бірақ бұл да оқушылардың рухани бау өз күштерін тексеру және байқап көру қоршаған ортаны игеру

және түсіну уақыты. Балалардың белсенді демалысы әдеттегідей спорт-сауықтыру лагерлерінде, шипажайларда, мектеп қарамағындағы жазғы сауықтыру лагерлерінде өтеді.

№33 жалпы орта білім бері мектебінде балалардың жазғы демалысын ұйымдастыру мақсатында «Тік Ток» жазғы сауықтыру лагері ұйымдастырылды. Биыл бірінші ауысымда 103 бала қамтылды. Балалардың жас мөлшері 5 жас-тан 10 жасқа дейін. Ауысым ұзақтығы 15 күн. Жазғы лагерде аз қамтылған және көп балалалы отбасы т.б балалар болды. Мектептегі оқушылардың жазғы демалыс кезіндегі бос уақытын ұйымдастырудың мақсаты: Оқушылардың демалысын тиімді пайдалануына қажетті

жағдайларды жасау, салауатты өмір салтын қалыптастыру, оқушылардың денсаулықтарын нығайтуына, шығармашылық еңбегіне, өздерінің жеке-басы қабілеттерін іске асыруы үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз ету, бос уақытын қызықты, әсерлі өтілуін ұйымдастыру. Осындай мақсатты көздеген «Тік Ток» жазғы сауықтыру лагері жаз уақытында балаларды демалыспен қамтуға байланысты тәрбиелік және спорттық бағдарламаларды іске асырды. 4 топ жаз бойы өз уақыттарын тиімді әрі қызықты өткізді. Бекітілген жоспарға сәйкес лагерь демалушылары күн сайын әр түрлі ертеңгіліктер мен мерекелік іс-шаралар өткізіліп, Г.Н.Потанин, Бұхар жырау атындағы мұражайларына, М.М.Катаев атындағы Оқушылар

Сарайына, Ж.Аймауытов атындағы қазақ музыкалы драма театрына және Шәкен Айманов, «Ертіс Сінема» кинотеатрларына саяхат жасады. Балалар 15 күн ішінде жақсы көңіл күймен зор қызығушылықпен ұйымдасқан түрде аяқтады. Лагердің жабылу салтанатында балалар 15 күн ішіндегі өздерінің көңіл-күйлерімен бөлісіп, өн айтып, би билеп, белсенді қатысқан оқушылар мақтау қағаздарымен марапатталды. Жаздағы жақсы демалыс – жыл бойына қажетті күш-қуат.

Арай Сериковна
№33 жалпы орта білім беру мектебі
Бастауыш сынып мұғалімі

«Ғажайып әлем» жазғы лагеріндегі «АБВГДейка»

«Шуақты жаз-2022» жазғы кешенді бағдарламасына сәйкес Павлодар қаласының №15 ЖОББМ «Ғажайып әлем» мектеп жанындағы жазғы лагерьде «АБВГДейка» үйірмесі жұмыс істеді. Күндізгі үйірме жұмысының негізгі ерекшелігі баланың жеке басын дамытуға және ауызша және жазбаша сөйлеу кемшіліктерін түзетуге, оны адами қатынастардың өртүрлілігіне және құрдастарымен

тұлғаралық қарым-қатынасқа қосуға бағытталған. Балалар лагері өзінің ерекше белсенділігін ескере отырып, баланы достық микросоциумның ойын атмосферасына және танымдық белсенділігіне құлшылықтыру арқылы балаларға белгілі бір тұтас жүйе бере алады.

Үйірме жұмысының мақсаты: оқушылардың белсенді демалысы мен дамуына, олардың еңбек, экологиялық, шығармашылық

және спорттық іс-әрекеттерімен айналысуына жағдай жасау; жазғы кезеңде балалардың денсаулығын нығайту; жазғы демалысты ұйымдастырудың кешенді тәсілін жүзеге асыру; балалардың толыққанды демалысын қамтамасыз ете отырып, ауызша және жазбаша сөйлеудегі кемшіліктерді анықтау және түзету үшін оңтайлы жағдай жасау.

Артикуляциялық аппаратты және сөйлеуді дем шығаруды дамыту бойынша күн сайын жұмыс жүргізілді. Жұмыс барысында танымдық және түзету міндеттері шешілетін ойын іс-шараларына көп көңіл бөлінді. Сондай-ақ балалармен жағалауға шығу ұйымдастырылды, онда ашық ауада «Жайлауда» сабағы өткізілді. Үйірме жұмысы кезінде балалар халық ертегілерінің театрландырылған қойылымына қатысты. Балалар логопедтер А.К. Аманкулова мен У.Г. Шу

өткізген қызықты және мазмұнды тақырыптық логопедтік сабақтарға қуана қатысты.

Павлодар қаласының №15 ЖОББМ
директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары
Б. К. Қапбасова

«Тұлпар-2022» жазғы сауықтыру лагері

Ш.Айманов атындағы жалпы орта білім беру мектеп-интернатының «Тұлпар-2022» жазғы сауықтыру лагері маусым айында жұмыс атқарды. «Тұлпар» жазғы сауықтыру лагерінің басты мақсаты болашақ ұрпақтың қоғамға деген саналы көзқарасын қалыптастырып, дүниетанымын кеңейтіп, қоғамдық жұмыстарға белсене араласып, оқушылардың қарым-қатынасын нығайту. Жазғы сауықтыру лагерінде қызықты іс-шаралар өткізілді. Атап айтсақ лагердің ашылу салтанатына «Бақытты балалық шақ!» концерттік бағдарлама, Рәміздер күніне орай «Рәміздерді құрметтейік»,

«Домбыра – халқымыздың мұрасы» атты тақырыбына сәйкес мектебіміздің домбыра кабинетіне лагерь тәрбиеленушілері саяхат жасады. «TOP STAR» атты ән байқауын ұйымдастырды музыка, көркем жетекшілері Мардан Көркем Тауфиққызы, Адамбекова Адина Бауыржанқызы. Балалар жылы аясында ұйымдастырылған мектепшілік «Тұлпар» жазғы сауықтыру лагерінің тәрбиеленушілері мен С.Торайғыров атындағы жалпы орта мектеп тәрбиеленушілерімен бірге «Толағай» спорттық ойынын ойнап, жолдастық кездесу ұйымдастырылды. Сабындыкөл көлінің жағасында

дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері Сенбин Нурсултан, Абдуов Нурбол тәрбиеленушілер тәлімгерлерімен «Қазына іздеу» атты ойынын ұйымдастырды.

Аға тәлімгер Камаш Шарбану Кенжеханқызы «Лагерь ханзадасымен ханшайымы 2022» сайысы өткізді. «Тұлпар» лагерінің жабылу салтанаты «Лагердегі көңілді сәттер» атты іс – шаралармен аяқтады, топтарға жеке номинация арқылы мадақтамалар берілді және Баянауыл ауылының азаматы Сарбасов Ардақ Ғабдысаттарұлы лагерь тәрбиеленушілерге тәттілер таратты.

Баянауыл ауданы
Ш.Айманов атындағы жалпы орта білім беру мектеп-интернаты. Лагерь басшысы
Жанаргүл Шамкенқызы

Жазғы демалыс

Жаз - әр адамның сүйікті жыл мезгілі. Жазғы демалыстарын оқушылар ғана емес, ұстаздар да асығы күтеді. Бір-бірімізге жазғы демалысымыздың сәтті де, көңілді өтуін тілеп, аттандық.

Мен 14 жыл Павлодар қаласының Мұхтар Әуезов атындағы жалпы орта білім беру мектебінде қазақ тілі және әдебиет пәні мұғалімі болып еңбек етемін. Аты-жөнім - Ардақ Теміргерейқызы Шекеева.

Биылғы жазғы демалысымызды Баянауыл ауданындағы «Жасыбай» демалыс орнынан

бастадық. Бұл өңірге Павлодар қалалық кәсіподақ ұйымы жолдама берді. Бес күндік ұмытылмас, ғажап демалыс болды. «Бала мен ана» деп аталды. Сондықтан Жасыбайға қызым Кәусармен аттандым.

Маусым айының жиырма-сы. Сағат таңғы жеті. Кәсіподақ ұйымының алдында отыз шақты адам жиналып қалыпты. Соның ішінде 15 ана және 15 бала. Бізді мейірімді жүзімен Гүлшат Оралқызы қарсы алды. Сағат сегізде жолға аттандық.

Табиғаты керемет Жасыбай жері бізді күн шуағымен қарсы алды. «Жан» демалыс үйінің әкімшілігі бөлмелерімізге орналастырды.

Демалысымыз қызыққа толы болды. Күнде тап-таза мөлдір көлде шомылып, күнге қыздырынып, түрлі эскурсияларда болып, кешкілік би алаңында би билеп, түрлі спорттық ойындарға қатысып, тамаша көңіл-күй көтердік. Бірінші күннен бастап барлығымыз бір үйдің балаларындай болып кеттік.

Осындай мектеп

қызметкерлеріне демалыс ұйымдастырған Кәсіподақ ұйымына, әсіресе Гүлшат Оралқызына алғысым шексіз. Ұйымдастырушыларға тілейтінім денсаулық, бақыт, қуаныш. Еңбектеріңіз жемісті болып, ризашылығы мол ұстаздарыңыз көп болсын. Осындай демалыстар жиі ұйымдастырылса, көңіл-күйіміз әрдайым жоғары болар еді.

Мұхтар Әуезов атындағы ЖОББМ,
Ардақ Шекеева,
ұстаз

№№13-14

(370-371)

от 29 июля
2022 года

Жаз маусымында көшеде, кафелерде, дүкендерде балмұздақтардың түр-түрі қаптап кетеді. Тіл үйіретін мұздақты жылы күндері сүйсіне жейміз, ал оның шығу тарихы туралы ойланyp көрдіңіз бе? Келтірілген кейбір деректерге тоқтала кетсек. Ең алғаш рет балмұздақты Еуропаға Марко Поло әкелген көрінеді. Өзінің кезекті саяхаттарының бірінде ол Қытайда балмұздақтың қалай жасалатынын көреді де, содан кейін оны Италияға алып келіп, ең алғаш рет әзірлеген екен.

Басқа бір нұсқаға үңілсек, Екатерина Медичи Францияға Дюка Орлеанскийге тұрмысқа шығу үшін барған кезде өзімен бірге балмұздақ дайындау мәзірін жақсы меңгерген ас әзірлеушіні ала кеткен екен. Келесі бір нұсқада былай дейді: Өте ертеде, ағылшындық I Карл өзінің жақындары мен туыстарына дастарқан мәзірін ұйымдастырып, бас аспазшысына таңқалдырарлық тағам дайындауын бұйырады. Көп еңбектенген бас аспаз жаңа тағам ойлап шығарады. Ол жаңа жауған аппақ қарға ұқсағанмен, тәтті болып шығады. Қонақтардың

1926 жылы Кларенс Вогтың көмегімен үздіксіз жұмыс істейтін ең алғашқы фризер жасалынады. Бұдан кейін өнім көлемді мөлшерде шығарыла бастайды. Ең қызығы, ежелгі Ресейде де балмұздақтың жасау әдісін білген көрінеді. Десерт тағамдарына олар қант қосып қатырылған сүт ұсынады екен. Кейіннен бұл әдісті фрнацуздар да қолданған. Уақыт өте келе балмұздақтың түрлері жер жүзіне тараған. Өрбір ұлт өкілдері дайындау әдісіне өзгеріс енгізуге тырысқан. Австрия жұртшылығы балмұздаққа шоколад, итальяндықтар түрлі жемістер, жаңғақ дәндерін қосуды ойлап шығарған.

Балалық шақта балмұздаққа әуестенбеген адам жоқ шығар. Бәріміз де балмұздақты күннің аптап ыстығы тұрмақ ауа райының салқын мезгілдерінде тұтынуды күнделікті дағдымызға айналдырғанымыз белгілі.

Жалпы, балмұздақтың құрамы майлылығы 10 пайыз сүт, құрғатылған сүт (9-12%) сонымен қоса протеин, лактоза, қант (12-16%), бояу қоспалары (0,2-0,5%) және судан (55-64%) тұрады.

таңқалуында шек болмайды. Сол кезде I Карл бас аспазды шақырып, даярлау әдісін ешкімге айтпауын, тек патша дастарқанына ғана берілу керектігін ескертеді. Ақысына 500 фунт тағайындайды. Кейіннен, 1649 жылдары I Карл билігінен кеткен кезде ас әзірлеуші Де Марко уәдесінде тұрмай, балмұздақ дайындау әдісін көпшілікке жариялайды. Америкаға балмұздақ 1774 жылдары жеткен екен. Сауда-саттықпен айналысып жүрген Филипп Лензи есімді саудагер Нью-Йорк газеттерінде өзінің Лондоннан әр түрлі тәттілерді, соның ішінде балмұздақты ала келгенін жарнамалайды. АҚШ президенті Джеймс Мадисонның әйелі Долли Мадисон 1813 жылы өзінің күйеуінің бал кешінде қонақтарға балмұздақ ұсынған көрінеді. Одан кейін балмұздақты қолдан жасау әдісінің өнімі Нью-Джерсидегі Нанси Джонсон деген әйел арқылы жүзеге асқан. Ол 1846 жылы қол құралын /фризер/ ойлап шығарған. Бірақ құралды патенттік тіркеуден өткізбеген. Тек, 1848 жылы 30 мамырда Йонг есімді азамат "Джонсонның балмұздақ жасау фризери" деген атпен тіркейді. Қазірге дейін балмұздақтың әкесі саналатын американдық балмұздақ өндіруші Якоб Фусселл Солтүстік Америкада, Балтық теңізінде, Мэрилендте 1851 жылы әзірлейді.

Бір ғана құтыдағы балмұздақтан 270-тен 375 калорияны кездестіруге болады. Бүгінде шоколад, жаңғақ, жеміс-жидек, тосап, карамель, тәтті тоқаш, банан шырыны секілді дәмдеуіштер қосылған түрлі балмұздақтарды кездестіруге болады.

Балмұздақ шамамен сүтті, кілегейлі, пломбирлі және жеміс-жидекті болып бөлінеді. Оның ішінде майлылығы өте төмен

көрсеткіште сүтті, ал жеміс-жидекті балмұздақтан майды кездестіруге мүмкін емес.

Балдай тәтті дәмімен тіл үйіргенімен қоса тамақты қабындыратын бұл тәттінің кейде адам ағзасына пайдасы да бар екен. Оның бір сыры тәтті құрамындағы инулинде жатыр.

Инулин – майлылығы басым балмұздақтың орнын басатын қоспа. Мұның бірден-бір пайдасы ағзадағы майлылықты азайтады. Сонымен қатар құрамы лактоза, кальций, магний секілді түрлі дәрумендермен бірге ацидофильді қоспалармен байытылған балмұздақтың пайдасы асқазан, ішек жолдарының жұмыс істеу қабілетін жақсартып, микрофлораның артуына септігін тигізеді екен. Бұдан бөлек жүрек-қан тамырларының жұмысын, көзтері қабілеттерін жақсартады.

Демек, тәттіні балалардан бастап қарияға дейін тұтынғанның зияны жоқ. Денсаулыққа пайдалы тұстары да баршылық. Тек шамадан тыс жеуге де болмайтынын есте сақтаңыз.

БАЛМҰЗДАҚҚА ДЕГЕН ҚҰМАРЛЫҒЫМЫЗДЫҢ ТАҒЫ БІР СЕБЕБІ – СЕРОТИН. БҰЛ ҚОСПАНЫҢ АДАМ АҒЗАСЫН СЕРГЕК СЕЗІНТІП, ЖАҒЫМДЫ КӨҢІЛ-КҮЙ СЫЙЛАЙТЫН ҚАСИЕТТЕРІ БАР. ӨСІРЕСЕ КӨҢІЛ-КҮЙІ ТҮСІҚКІ, ЖАН КҮЙЗЕЛІСІНДЕ ЖҮРГЕН АДАМДАРҒА ТАПТЫРМАЙТЫН

ЕМ ДЕЙДІ МАМАНДАР.

Балалықтың бал дәмін еске түсіретін балмұздаққа деген қызығушылығымыздың артып, күнделікті тұтынуымыздың бірден-бір сыры осында жатыр екен.

Балмұздақ дайындау тәсілі Күннің ыстығында балмұздақ жегенді кім ұнатпайды? Осы балмұздақты үй жағдайында да жасауға болады. Ендеше, дәмді балмұздақты жасап үйренейік.

Қажетті заттар:
– 1 литр сүт
– 2 кесе шекер
– 100 гр сары май
– 1 шәй қасық крахмал
– 5 жұмыртқа сарысы
Дайындалуы:
Сүтке сары майды салып отқа қоямыз. Қайнауы қажет.

Басқа ыдысқа шекер, крахмал, сарыуызды салып, миксермен араластырамыз. Араласқан соң оған керегінше сүт қосамыз. Оның сұйықтығы қаймақ сияқты болуы керек.

Оны қайнаған сүтімізге аз-аздан салып, ұдайы араластырып тұрамыз. Қайнаған соң оттан түсіріп, ыдысымызды салқын суға салып суығанша қозғаймыз. Суыған соң қалыпқа салып тоңазытқышқа қоямыз.

Балмұздақ дайын. Ас болсын!

Ақпарат дереккөзі:
<https://massaget.kz>

Көкпар атының сыны мен бабы

№№13-14
(370-371)

от 29 июля
2022 года

Көкпардың атын баптау
Көкпардың атын баптаудың шарттары

Көкпардың атын баптау өте күрделі. Екінің бірінің қолынан келе бермейді. Көкпардың атын баптайтын мезгілді: жазғы шілде және қысқы шілдеге бөледі.

Жазғы шілде: 25 шілдеден бастап 5 тамызға дейінгі аралық.

Қысқы шілде: 25 желтоқсаннан 5 ақпанға дейін созылады.

- Осы уақытта жылқыға екі мезгіл жем-шөп беріп бордақылайды.

- Яғни, шілдеге қойған атты қырық күн мінбей, семіртеді. Бір ай бойы оған арпа-бидай береді.

- Алғашқы күннен бастап жемнің мөлшерін жылқының жегеніне байланысты бірте-бірте көбейтіп, кейін керісінше азайтады.

- Аттың жаңбырлығы (сан сызығы) жабылып, жалы құлаққа жете қабыл болғанда жілік майы толды деп есептеледі.

- Ат әбден қоңданып, жілік майы толғаннан кейін далаға шығарып аунатып, мінбей жүргізеді.

- Бұдан кейін атты суытып, іш майын қатырады. Жылқы семіз болса, күші көп болады. Күшті атқа мінген көкпаршы тартыста серкені оңай іліп әкетеді.

- Жаратуы кем немесе суымаған семіз атты бірден сайысқа қосуға болмайды.

- Жылқының етін күн ыстықта түсіру керек.

- Байланған атты қозғауға болмайды, жем-су тасып беріледі.

- Күндіз салқын саяда, түнде ашық далада байланады.

- Күн ыстықта жұқа жабу жапқан жөн.

- Екі мезгіл: таңертең, кешке суарып, жер ауыстырып аунатып отырады.

- Жілік майы толған атты, яғни, үш-төрт елі қазы жиғанда таң асыру басталады. Бұл кезде құрғақ шөп пен арпа беріледі.

- Кейбір жылқыларды

семіздігіне байланысты қаңтаруы таңғы және кешкі мезгілге көшіріледі.

- Кешкі жемнен кейін атқа ешқандай шөп бермей зере қазыққа құр тақырға таң атқанша байлап қояды.

- Аттың дене тұрқына орай зере қазықтың биіктігі 1,5-2 метр шамасында болады. Мойын кертпеш жасалады. Бұл аттың айналып тұруына мүмкіндік береді. Мұның басқа да түрлері болуы мүмкін.

- Қырық күн келте байланып, қаңтарылады. Содан соң аздап ұзартуға болады.

- Шілдеге байланған атты аунатып-қунатқанда сақ болған жөн. Аунап-қунағанда қазысы жыртылып кету қаупі бар.

- Бапталған атқа көкпардан бір апта бұрын ер салып, арқасын үйретеді.

- Байланған атты аяңдатып бір апта бұрын ер салып, арқасын үйретеді.

Көкпар атын жемдеу.

Көкпар атына таза сұлы, бидай немесе арпа береді. Тұнық сумен суарып, жасыл жоңышқаның көгін жегізеді. Қысы-жазы жабулап ұстайды. Сиыр су ішкен ыдыспен ат суармайды. Атты тұрған жерінде зер сындыртпайды, тезек тастатпайды. Етін қатырады, қазысын ортайтады, күніне бірнеше дүркін мініп-түсіп бұлшық еттерін ширатады. Осы қағида сақталмаса, аттың бабы келмейді.

- Жем бергенде арпа пайдалы. Ол қазының ішкі жел майын кетіреді. Шелі кеткен соң барып жылқы іш май жинайды.

- Ат байланған кезде жем-шөптен, судан тартпайды. Мысалы, күніне 2-3 келі жем берсе, ертеңінде жемді бір келіге дейін молайтады.

- Ат семіру кезінде жемнің күндіз нормасын (кейде 2 пұтқа дейін) арттырады.

- Ат толық семіріп жемнен бас тартқанда, күндіз норманы бір-екі келі кемітеді.

- Арпаны шала қайнатып, сонан соң қуырып беру өте тиімді.

- Атты суытқан кезде бидай беруге болмайды.

- Аттың тамағы жақсы қорытылып, бойына тез сіңуі үшін 10 литр көк шайды суытып береді.

- Суыған көк шай аттың қуатын қалпына келтіруге, төбетін ашуға пайдалы.

- Мамыр, қазан айлары арасында байланған аты байладан шығарарда алғашқы үш күн жем бермейді. Бұл – ішіндегі ласын тастату үшін қажет.

- Еті жұқарып арыған жылқыға 7 келіге дейін жем беруге болады.

- Жемге сәбіз, жұмыртқа қосып беру өте пайдалы.

Көкпар атын суыту.

Көкпар атын суыту өте күрделі. Атты жай аяңдатып, желе жортып, бусантып, терлетіп алып суытады. Суытқанда таң асыру, қаңтару әдістерін көп қолданады.

- Бір көкпарда үш рет шапқан атты 4 сағаттан соң жем-су беріп, ыстық-суығын басу үшін суыту керек. Осыны жасамаса аттың аяғына қан түседі.

- Шілдеге байланған аты суыту үшін алғашқы аптада күніне 4 саға қаңтарып қояды. Одан кейін бір сағат шөпке байлайды.

- Он күн өткен соң мінуді бастайды. Қырық күн шілдеде тұрған мал ширғады, онымен бірден шауып кетуге болмайды. Өйткені, оқыс қозғалыстан жылқының қазысы жыртылып кетеді. Ол қайта орнына келмейді. Үш күннің ішінде ширғыуы басталады.

- Одан кейін күніне 10-15 шақырым жүріп суытасыз. Бір айдың ішінде ат көкпарға дайын болады.

- Көкпарға баптаған жылқының қазысын қатайту үшін суық суға жүзгізеді. Қазысы қатқан жылқы шаршамайды.

Бабы келген жылқы көкпарға салғанда белгілі болады. Ол үшін баптаған жылқыны бір-екі қол (салымға екі-үш рет кіріп шығу) алған соң шығарып байқайсыз. Нағыз бабы келген көкпардың аты додаға тағы кіргісі кеп, жұлқынып сұранады. Міне, бұл нағыз бабы қанған жылқының белгісі.

Саят атының сыны мен бабы

Саятшылық дегеніміз – бүркіт салып, қыран құспен аң аулау. Қазақ құсбегілері үшін қыс маусымы (желтоқсан, қаңтар, ақпан айлары) саятшылықтың таптырмас кезеңі. Яғни желтоқсанда басталған саятшылық ақпанның ортасына дейін жалғасады.

Өйткені наурыз туа қарсақ, түлкі сияқты дала аңдары үйігеді де, тұла бойынан қансық шығады және ұрғашыларының іші өседі. Қазақ аңшылары дала аңдары туатын немесе ылығу кезінде оларға тиіспейді.

Саятқа шыққанда құсбегі бүркітін ашықтырып алып шығады. Өйткені атамыз қазақ айтқандай «тоқ бүркіт түлкі алмайды». Сол сияқты аңшы да жылы киініп, бүркітке қажетті жабдықтарының бәрін сайлап алады. Негізінен

саятқа қар жауған күні, таңмен ерте аттанады. Жауған қарға дала аңынан басқа бөгде жануардың ізі тұспей тұрғанда кенігі аңшылар жер шолып, алдымен бағытын айқындап алады.

Қолына құс қондырған бүркітшілер алакеуім таң қараңғысында биік қырат-қырқаға шығып орналасады. Даланың аңы жүретін тоспа, сүрлеу, соқпақ жолдарды қадағалап сақ отырады. Бір топ адам қолдарына даңғырлақ ұстап биіктен жазыққа қарай жыра-жылға, соқпақ-сүрлеуді сүзіп өтіп, аңдарды інінен үркітіп, төменге қарай қуып шығады. Бұл адамдарды қағушылар деп атайды. Қағушылар үркітіп, інінен немесе тастың қуысынан қуып шыққан аңға, биікте тұрған құсбегілер бүркітінің томағасын сыпырып қоя береді.

Осылай аң аулау тәсілін қазақтар сонар деп атайды. Сондай-ақ қара жерге алғашқы көбік қар түсіп, күннің райы ашық болып, қарға түскен іздер алыстан менмұңдалап тұратын болса оны нағыз қансонар деп атайды. Сонар немесе қансонарда ауылдың бір-екі бүркітшісі қасына қағушы балаларды ертіп кез келген сәтте шыға береді.

Ал құсбегілер топ-топ болып, ұйымдасқан түрде, межелі бір уақытты белгілеп, бірнеше күнге немесе апта-айға созылатындай мерзім белгілеп, көп адамның саятқа шығуын салбурын дейді. Бұл саятшылық және аң аулау кәсібінің бір түрі. Аң аулау маусымы кезінде аңшылар топталып, аңы мол жерлерге сапар шегеді.

Қазақ құсбегілері саят-сонар-салбурынға жаяу шықпайды. Арнайы ыптап дайындаған аттарды мінетін болған. Тіпті кенігі хәм кәсіби құсбегілер қосарлап ат баптап мінген. Саятқа мінетін атты ауызекі тілде «Бүркіт аты» деп аталса, әдеби тілдік норма бойынша «Саят аты» деген есімге ие.

Бетті әзірлеген
Бегімхан Ибрагим (КЕРІМХАНҰЛЫ)
Ақсу қаласының №2 ЖОББ мектебінің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Павлодар облысы
Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

История создания Парка развлечений «Диснейленд» в США

№№13-14

(370-371)

от 29 июля
2022 года

Популярный тематический парк развлечений Диснейленд (Disneyland) был открыт 17 июля 1955 года в городке Анахайм, к югу от Лос-Анджелеса (штат Калифорния, США). В этот день американский «король мультипликации» и удачливый бизнесмен Уолт Дисней (Walt Disney) провел пышную церемонию открытия грандиозного увеселительного парка для детей (и их родителей). Это событие телеканал Эй-би-си транслировал в прямом эфире, церемонию открытия парка вел будущий президент США актер Рональд Рейган. Идея создать увеселительный детский парк возникла у Диснея, когда он гулял с дочерьми в парке. Пока дети катались на каруселях, отец терпеливо сидел на лавочке и ждал, когда дочки нарежутся. Во время этих прогулок Уолт Дисней задумался о парке, в котором дети и родители могли бы вместе хорошо проводить время. Увесе-

Компанией The Walt Disney Company на строительство первого Диснейленда было затрачено 17 миллионов долларов, но очень скоро все вложения окупились в десятикратном размере.

Заветная мечта волшебника Уолта Диснея осуществилась 17 июля 1955 года, когда Disneyland Resort впервые распахнул свои гостеприимные двери. В создание парка Уолт Дисней вложил всю свою душу. Фантазия художника и энтузиазм всех создателей парка воплотились в волшебном мире мультфильмов и сказок, где живут Микки-Маус и его друзья. Это был совершенно оригинальный и ни на что не похожий парк, заложивший по четырем основным принципам: восстановить волшебное царство мультфильмов Уолта Диснея, добавив к этому разнообразные и новые технические трюки, которые создавали бы у посетителей впечатление, что они, к примеру,

лительный парк должен был стать местом отдыха для всей семьи. И тогда Дисней решил создать такое место сам. Однако, как рассказывают историки, Вторая мировая война не дала осуществиться замыслу Диснея немедленно. Только в 1954 году в Анахайме, на территории апельсиновой рощи в 32 га началось строительство Диснейленда.

Уолт Дисней лично руководил разработкой и строительством этого парка. Ему хотелось создать такое место, где люди всех возрастов могли бы чувствовать себя детьми.

плывут через джунгли, или видят перед собой призраков, или сидят в подводной лодке на дне моря, а также увлекательные прогулки по окрестностям со специальным тематическим планом. При этом особое внимание уделялось здесь безопасности, вежливости и чистоте.

Поначалу аттракционов было всего 16, входной билет стоил 1 доллар. Как и сейчас, посетителей на входе встречали Микки-Маус, Белоснежка и Спящая Красавица. Позже к ним присоединились Пинноккио и Винни-Пух.

Диснейленд быстро стал досто-

примечательностью США и любимым местом семейного отдыха. Недаром официальное прозвище Диснейленда - самое счастливое место на Земле. Гостей встречает приветствие Уолта Диснея: «Всем, кто пришел в это счастливое место - Добро пожаловать! Диснейленд - ваша страна. Здесь зрелость вновь переживает заветные воспоминания прошлого, а юность наслаждается вызовом и обещаниями будущего. Диснейленд посвящен идеалам, мечтам и реальным фактам, которые создали Америку... с надеждой, что это будет источник радости и вдохновения для всего мира».

Современный комплекс Диснейленд значительно расширился и занимает площадь около 200 га. Парк разделен на три зоны.

множеством аттракционов, с театрами, 12-зальным кинотеатром, магазинчиками, ресторанами, барами и игротеками.

Гости Disneyland Resort могут пообщаться с настоящими героями любимых анимационных и художественных фильмов студии Disney и повеселиться на фантастических аттракционах. Парк предлагает ежедневные парады и фейерверки.

По улицам Диснейленда гуляют Микки Маус и Дональд Дак вместе с другими героями мультфильмов и в сопровождении оркестра. Монорельс, паровозики, повозки с лошадьми или канатные дороги, откуда открывается прекрасный вид на всю территорию, можно найти в парке повсюду. А сам парк поразительно ухо-

Первая зона это сам Disneyland Park, символом которого является удивительный Замок Спящей Красавицы. Вторая зона открывшийся в 2001 году тематический парк Disney's California Adventure Park, посвященный истории и культуре Золотого штата (Golden State), и его символом является рукотворная гора Grizzly Peak, очертания которой повторяют силуэт медведя гризли - символа живой природы Калифорнии. Одновременно с Disney's California Adventure открылась третья зона - Downtown Disney - комплекс развлечений со

жен и чист.

Со времени основания Диснейленд посетили более 500 миллионов гостей, в том числе члены королевских семей, президенты и другие главы государств.

Сеть парков Диснея расширилась, и сегодня, помимо первого Диснейленда в городе Анахайме, функционируют Диснейуорлд в штате Флорида (США), Евро-Диснейленд в Париже (Франция), Токио-Диснейленд (Япония) и Диснейленд в Гонконге (Китай).

Источник: <https://ria.ru>

Жылқышы мен Айдаһар

Бір елде жалмауыз айдаһар пайда болып, жылына бір рет шаһарға келіп құрбандығын алып кетіп тұрыпты. Шаһар халқы жыл сайын оған он қой мен беті ашылмаған ләк қызды беріп отыруға мәжбүр еді. Айдаһарды қалай жеңудің жолын білмей,

үшін:

«Айдаһарды жеңеміз! Көзін жоямыз!» - деп айқай салды.

Хан оның мынадай жауабына риза болып, күйеу баласы ешбір шайқаста беті қайтпайтын нағыз батыр екен деген ойға қалады.

«Егер айдаһар келсе, оған

ол ағаштың ең ұшар басына шықты.

Таңертең хан күйеу баласын шақыруға өмір етті. Бірақ ол үйінде болмай шықты. Хан тығырыққа тірелді. Амалы құрыған ол, ақыры, жазмышқа мойынсұнып, айдаһардың аранына апарып салуға он қой мен өзінің қызын дайындауға бұйырды. Сөйтіп, хан бастаған бір шоғыр топ айдаһар күтуге тиісті жерге келе жатты.

Айдаһардың мекені, құдіреттің бұйырығымен, жылқышы басына шығып, жапырақтарын саялап ұйықтап отырған бағанағы бәйтерек болып шықты. У-шудан шошып оянған ол жылап-сықтаған адамдарды көрді.

«Әне, әне, қыбырлады», - деген дауысты естіді жігіт.

«Бұлар мұнда неғып жүр?» - деп ойлаған ол төңірекке қарап еді, алғашында ештеңе көрмеді. Есесіне тура өзінің астынан тек жорғалағыш мақұлықтар ғана шығара алатын ысыладған ысқырықты естіді. Төменге қараса, сұмдық-ай, өзі күннен саялаған бәйтеректің дәл түбінде аузынан жалын лақылдатқан қорқынышты айдаһар жатыр.

Аждаһа қозғалып қалғанда жылқышының зәресі ұшып, қалтырап, қалбалақтап кетті. Теңселе бере қармаған бұтағы да сынып, жылқышы ағаштың басынан айдаһардың дәл арқасына топ етіп құлап түсті!..

Өмірінде мұндайды бастан кешпеген айдаһар да қатты шошып, елеуреп, өзінің алып құйрығымен жерді соққылай бастады. Оның алапатысқырығынан қара жер қақ айырылғандай болды. Жере құласа құритынын білген жылқышы аждаһаның арқасына тастай қатып, айырылмады. Шабандоз атбегілігі, аттың құлағында ойнайтыны, ерде құйып қойғандай нық отыратыны осы арада көмектесті.

Осының бәрін тамашалап

тұрған хан мен шаһар халқы:

«Құдайым-ай, мынау неткен көзсіз ер! Неткен ер жүрек батыр!» - деп таңқала сүйсінді. Біреулері: «Қылышпен шап!» - десе, екіншілері: «Найзамен түйре!» - деп айқайлады. Үшіншілері: «Балтамен басынан шап!» - деп кеңес берді. Айдаһарды ерттеп мінуге шамасы жеткен ер енді ешкімнен ақыл сұрамайды деп ұйғарғандар да табылды. Олар бұл қызықтың немен аяқталатынын көруге құлшынды.

Ал тағдырдың бұл ісіне көндігіп, еті үйрене бастаған жылқышының үрейі тарқап, бір кезде айдаһардың басындағы айдарынан шап беріп ұстай алды. Сөйтуі мұң екен, айдаһар тыныштала қалды. Айдаһардың жаны, өмір тынысы оның айдарында болып шықты... Жылқышы айдардан ұстап қысқанда айдаһар тынышталап, ал босатса, құтырынып, құйрығымен жерді соға бастайды. Жылқышы енді батылданып, айдаһардың айдарынан тартып, қос бүйірден қылыштың қырымен ұрғылады.

Ақыры, айдаһар үйретілген аттай жуасыды. Айдарды тізгін қылып ұстаған жылқышы аждаһаның бүйірінен қылышпен қамшылап, топталған жұртқа жақын келіп, ханна:

«Өлгі жалмауыз айдаһарыңыз осы ма еді?» - деп сұрады. Хан сілейіп, не жауап берерін білмей, тілі байланып қалды.

Жұрт ұлан-асыр қуанышқа бөленіп, ержүрек батырды мадақтап, той жасады. Ханшайым оның әйелі болды. Осылайша қарапайым жылқышы айдаһарды ауыздықтап үйретіп, теңдессіз ерлікпен даңқы шығып, ұлы батыр атанды. Қолымен айдарынан тартып, қылышымен құйрығынан сикілеп, ол аждаһаны өбден жуасытып, қол үйретіп алды.

Бұл оқиға өте ерте заманда болған екен.

дымы құрыған хан осы жөнінде арнайы жарлық шығарған болатын. Онда жаңа туылған әрбір нәресте қыз он сегіз жасқа толған соң айдаһарға құрбандыққа тартылуы тиіс делінген.

Міне, тағы да айдаһардың келетін мезгілі тақап қалды. Осы бір жойқын аждаһаға жұрттың шамасы жетпей, өлтіре алмай-ақ қояды. Онымен шайқасам деп талай-талай ерен батырлар ажал құшты. Бұл жолы ханның өз қызы, батырдың сүйген қалыңдығы сондай құрбандыққа айналуы керек еді. Жарлықты өзі шығарған хан оны орындамай да тұра алмады әрі іштен шыққан баласын мына обыр жалмауызға беруге де қимады. Бір күні хан болашақ күйеу баласына не істеу керектігін ақылдаспаққа келеді.

«Бір амалы жоқ па, не істейміз? Мына бөледен құтылатын күн бола ма?» - деп қайғырады ол.

Жауларын жайратып, жеңіп жүрген жылқышы батыр бұл жалмауыз айдаһар ханға ғана емес, бүкіл халыққа қасірет шектіріп тұр-ау деп ойланyp қалды. Сол арада ол өзінің батыр атын көтеру

қарсы тұратын күйеу балам бар» деп, хан құс жастықта алаңсыз жата береді.

Тап осы кезде жфлқшф ханның алдында қызбалықпен бөсіп кеткендігіне қапаланып отырған. Ол (Қылышпен шаба білемін, аттың құлағында ойнаймын. Зәулім қарағайды түп-тамырымен жұлып аламын. Бірақ тілсіз айдаһарға не амал қыламын, оны қалай жеңемін? Білмеймін-ау» деп дағдарды.

Осынау үрейлі ой маза бермей, жылқышы айдаһардан зәресі ұшып, не де болса қашпаққа бекінді. Ешкім көріп қалмасын деп, семсерін беліне байлап, түнде жеңіл киіммен ғана үйінен асығыс аттанды. Таң сібірлеп атқанша, түні бойы жүрді.

Шаршап, қарыны ашқан ол жалпақ сақарадан жанына сая таба алмай торықты. Кенет анадай жерде өсіп тұрған зор бәйтеректі көрді:

«Осы бәйтеректің басына шығып, бұтағының арасында күннен көлеңкелей тұрайын, түнде қайтадан жолға шығамын», - деп ойлады жылқышы. Сөйтіп,

«ЖАНҚОЖА БАТЫР»

– тарихи жыр. 19-ғасырдың орта шенінде Сыр бойы қазақтарының Хиуа, Қоқан отаршылдығына қарсы күресін суреттейді. И.В.Аничков жырды 1893 жылы қағазға түсіріп, «Қазан университетінің археология, тарих, этнография қоғамының хабаршысында» (1894, XII т., 3-бөлім) жариялаған. Жырда Кенесары, Төлек, Арынғазы, Есет, Бекет, Бабажан, т.б. тарихи тұлғалар мен Үргеніш, Бұхара, Райым секілді жер-су атаулары көптеп кездеседі. Жекелеген ру аттары да көрініс тапқан. «Жанқожа батыр» жырының көлемі шағын, 161 жол. Тілі көркем. Мысабай жыраудан жазылған осы жыр үлгісін С.Сейфуллин «Жаңа әдебиет» журналының 1926 жылғы 5-санында араб әрпімен жариялаған. «Жанқожа жайлы өлең» деп аталған жырдың осы үлгісі Т.Қоңыратбаевтың «Ертедегі ескерткіштер» (1996) зерттеуінде қайта басылған. Қазақстанның Орталық ғылыми кітапханасының сирек қолжазбалар қорында «Жанқожа батыр» жырының бірнеше үлгісі сақталған. Олар «Жанқожа батыр», «Жанқожаның тарихы», «Жанқожа батыр мен Бабажан сарт». Бұл нұсқалардың біреуі қара сөзбен, өзгелері өлеңмен жазылған. Жинаушылары – М.Ахметов, Баймұхамбетов,

С.Бөлекбаев, Қ.Көрегенев, Қалижанов, Қ.Сұлтанов, Н.Қарабатыров, т.б.

ЖАНУАРЛАР ТУРАЛЫ ЕРТЕГІЛЕР

хайуанаттар жайындағы ертегілер – көне замандағы мифтер мен әр түрлі тұрмыстың, аңшылық әңгімелердің негізінде пайда болып, кейінгі қоғамдағы адамдар мінезін, олардың өзара қатынасы мен байланысын аллегориялық түрде жан-жануар бейнесі арқылы тұспалдап көрсететін ауызекі эпикалық әңгімелер. Бұлар, негізінен, үш топқа жіктеледі: этиологиялық жануарлар туралы ертегілер, классикалық жануарлар туралы ертегілер және мысал ертегілері (аполог). Этиологиялық ертегілер – өзінің шығу мерзімі жағынан жануарлар туралы ертегілердің ең көнесі. Мұнда хайуанаттардың сыртқы пішіндегі немесе жүріс-тұрысы, мінез-құлқындағы бір ерекшелігі, оның солай болу себебі жайында баяндалады. Бұл топтағы ертегілердің басты ерекшелігі – оқиғаны себепсалдарлы сипатта баяндауы және байырғы синкреттілікті сақтап қалуымен этиологиялық мифке жақын болуы. Бұл ертегілердегі негізгі кейіпкер жануарлардың сипаттамасы басқа елдер ертегілерімен сарындас. Мысалы, түлкі – аса айлакер, екіжүзді,

алаяқ қу, қасқыр мен жолбарыс – адуынды озбыр, қара күш иесі, аю болса – икемсіз, қарабайыр, т.б. Шығыс және Еуропа халықтарының жануарлар туралы ертегілерінің негізін классикалық жануарлар туралы ертегілер құрайды. Көбіне балаларға арналған адам мінезінің ақылдылық, ақымақтық, қулық-сұмдық жақтарын суреттеу арқылы ашып береді. Классикалық жануарлар туралы ертегілердің құрылымы онша күрделі емес. Олардың сюжетінің әрі композициясының негізі хайуанаттар арасындағы кездесулер мен қақтығыстарға құрылады. Бір сарынды эпизодтардың өзгермей, үнемі қайталанып келетін түрі көптеген өлем халықтары ертегілерінде бар. Олардың үлгілері – «Қотыр торғай», «Кім неден күшті», т.б. ертегілер. Мысал ертегілер – мұнда баяндау белгілі бір моральдық қағида мен тұжырымды дәлелдеуге бағытталады, сол себепті ертегі көп жағдайда нақылмен аяқталады. Қазақ халқының мысал ертегілері шығыс фольклорымен тығыз байланысты. Орта Азияға, Қазақстанға кең тараған «Калила мен Димна», «Тотынама», т.б. жануарлар туралы ертегілер адам болмысының ертедегі тотемдік сенімдермен байланысты туған. Жануарлар

Қазақ әдебиеті әлемінен

туралы ертегілердің прозалық баяндаудан өлеңге көшіп отыратын үлгілері де кездеседі.

ЖАҢЫЛТПАШ – қазақ ауыз әдебиетінің шағын жанры. Жаңылтпаш ойын-сауыққа жиналған жұртты күлдіріп, жас ұрпақтың тілін ұстартып, әр түрлі сөзді шапшаң айтуға үйрету мақсатымен пайда болған. Жаңылтпаштың сөздері адамды жаңылдыратындай қиын, көбінесе, ұяң мен қатаң дауыссыз дыбыстардан құралады, қара сөз немесе өлең түрінде келеді. Қазіргі кезде жаңылтпаш жаңа мазмұнға ие болып, түрі мен мазмұны жағынан мольға түсті. Жас ұрпақты достыққа, бірлікке, адамгершілікке, ізгі қасиеттерге тәрбиелеудің маңызды құралына айналды. Мысалы: «Қамаштан көріп қалашты, Қалашқа Жарас таласты. Бөлінсін десең қалаш тең, Таласпа Жарас Қамашпен». Тәрбиелік маңызы бар мұндай жаңылтпаштар балабақшалар мен мектептерде жиі қолданылады.

Бетті әзірлеген
Бегімхан Ибрагим
Ақсу қаласының №2 ЖОББ
мектебінің қазақ тілі мен
әдебиеті мұғалімі
Павлодар облысы
Қазақстан Журналистер
Одағының мүшесі

Есте сақтау қабілетімен танылған тұлғалар

Болмасаң да ұқсап бақ

Есте сақтау – табиғи процесс. Ол болмаса, өміріміздің дым қызығы болмас еді, тіпті өмір сүре алмас едік. Қайдан келдік, қазір қайдамыз, қайда бара жатырмыз деп еске түсіре алмай, жарты жолда қалар едік. Ата-анамызды танымай, мектепке барған, мектеп бітірген сәттерді еске түсіре алмай, достарымыз болмас еді. Қысқаша айтқанда, есте сақтау – өте үлкен нығмет. Дәл сол секілді ұмыту да адам үшін таптырмас қажеттілік. Қайғыны, пайдасыз ақпаратты ұмыту бізге ауадай қажет.

Адамның жаңа білім алуына, бойға сіңіруіне көп нәрсе әсер етеді. Мысалы, мектеп, мұғалім,

сынып, кітап, ата-ана, достары, қоршаған ортасы, сабаққа дайындалатын бөлмесі, қабырғаның түсі, мемлекеттің саясаты, мотивациясы, т.б. Осының ішінде ең көп әсер ететіні – сенімділік. Білімді алатынына, үйренетініне сенімді болмасаң, бойға қонбайды. Бұны ҰБТ-ға дайындалған оқушылардан жақсы байқай аласың. ҰБТ-дан жоғары балл жинайтынына сенімді оқушылар жақсы дайындалады, ылғи мотивациямен жүреді, көп еңбектенеді. Нәтижесінде ойындағыдай балл жинап шығады.

Есте сақтау қабілетін күшейтуге, әдістерін үйренуге сенің сенімділігіңді арттыру

үшін танымал тұлғалардан мысал келтірейік. Олардың ішінде қарапайым азаматтардан ел басқарушы тұлғаларға дейін бар.

Әскердің түгел есімін білген

Македонский, Наполеон, Цезарь – үшеуіне ортақ нәрсе – барлық жауынгерінің түрін таныған. Енді бірі есімдерін білген. Ал әскердің саны кемінде 20-30 мыңнан асқаны белгілі. Тіпті қайсысы алқаш, қайсысы батыр, қайсысы қорқақ екеніне дейін білген. Әсіресе, Наполеон картаны, әскердің орналасуын ұмытпайтын болған.

Шекспирді жатқа білген

Уинстон Черчилль Шекспирдің барлық еңбектерін жатқа білген. Дәл сол секілді Рейган, Рузвель-

ттер де есте сақтау қабілетімен көпшілікті таңғалдырған. Күніне бірнеше кітап оқып, көпшілік алдына шыққанда ешқандай қағазға қарамай, шешен сөйлейтін болған.

Музыканы есте сақтап ұрлаған

Моцарт үш жасында әкесі мен әпкесі ойнаған музыкалық шығармаларды есінде сақтап, қайталап ойнаған. Он төрт жасында Сикстин капелласында ғажайып хорды естиді. Бұл шығарма өте құпия сақталған, басқа еш жерде ойналмайтын еді. Ал Моцарт үйге барып, жадында сақталған хорды толығымен жазып шығады.

(жалғасы бар)

Халық емі

Қауынның қабығынан компресс жасаңыз

Иісі мұрынды жарып, сары ала қауын пісті. Біз оны маусымдық тәтті жеміс деп қана емес, ем ретінде де пайдалануды ұсынар едік. Өйткені қауынның денедегі майды табиғи жолмен ыдыратып, холестеринді, мал майларынан қалған қалдықты сыртқа қуатын қасиеті бар. Сондай-ақ асқазан, бауыр, бүйрек жұмысының жақсаруына сеп. Егер артық салмақтан арылғыңыз келсе таңертең бір стакан күрішті суға пісіріп жеңіз, оған дәм кіргізу үшін

соя соусын қосуға болады. Осыдан кейін шамалап қауын жейсіз. Бір апта осылай ете отырып, тәтті сусындар мен майлы астан бас тартсаңыз жақсы нәтиже күтіп тұр.

Ұрып, көгертіп алған, күйіп қалған жерге қауын қабығын жапсырсаңыз тез жазылатын қасиеті бар. Ал мұрын қанаса, одан су ақса қабығын қалыңдау етіп кесіп, танау ішіне тамызуға болады.

Көз жиегіне сыздауық шықса

қауынның жұмсағын сәл қыздырып, көзді сол буына ұстаса ем. Бас ауырса 200 грамм қауын жұмсағын асықпай жеңіз. Аллергия асқынса бір стакан қауын шырынын жылы суға қосып, соған шомылығыз. Оны жеті рет жасау керек.

«Аллергия қозған кезде бір стакан қауын шырынын шомылатын жылы суға қосып, шомылсаңыз аурудың қуаты қайта бастайды», – дейді емші Сейітқамза Қалиев. Бұл емді жеті рет жасау керек екен.

Айтпақшы, жазда салқын су

ішкеннен немесе балмұздақ әсерінен жұтқыншақ безі ісініп шыға келетіні бар. Мұндайда ауырған жердің сыртына қауын қабығынан компресс істеуге болады екен. Қолқа демікпесі (бронхит) кезінде де көмегі көп. Бірақ асқазанның, 12 елі ішек жарасы бар, ішектері ауыратын, қант диабеті белгісі бар қауынды жемегені жөн.

Жүгерінің жүрекке дауасы мол

Жүгері пісе бастады. Ал оның азықтық қана емес, шипалық та қасиеті көп. Солардың бірқатары жөнінде біле жүрген артықтық етпейді.

Қажетсіз холестеринді қуады Жүгерінің құрамында К витамині мол. Ал бұл витаминнің жүрек-қан тамырлары жүйесінің жұмысына пайдасы мол. Яғни оны қажетті мөлшерде тұтынған

адамда жүрек және қан тамырлары аурулары кездеспейді.

Оның құрамындағы көп кездесетін тағы бір витамин – Е витамині. Ол тері мен шашқа жағымды, адамды ерте қартаюдан қорғайды.

Сондай-ақ жүгеріде жүйке жүйесіне жағымды, ұйқысыздық пен депрессиядан қорғайтын В витаминдер тобы, иммунитетті

көтеретін С витамині, сүйекті нығайтатын Д витамині, қан құрамының дұрыс болуына қызмет ететін темір, зат алмасуын жақсартатын, жүректі қорғайтын калий мен магний, тісті нығайтатын кальций мол. Жүгеріде ағзаға зиянды холестеринді жоятын компоненттер де бар. Қуырылған, майлы тағамдар мен алкогольдің жағымсыз әсерлерін жоятын заттар да жүгері құрамында молынан кездеседі.

Шашағы өте шипалы

Жүгері шашағының денсаулыққа пайдасы көп. Оны халық медицинасында да, дәстүрлі медицинада да бірнеше ауру түрлеріне қарсы қолданады. Мысалы, холецистит, холангит, гепатит, өтке, бүйрекке тас түзілуі, простатит кезінде одан жасалған тұнба, ерітінді, сығындылар ұсынылады.

Жүгері шашағынан жасалған дәрмекті буын дерті кезінде ішіп тұрса да жәрдемі тиеді. (Құрғақ шашақтың 1 ас қасығын 1 стакан мөлшеріндегі суға салып, 10 минут

қайнатады да, сүзіп алады. Суын 8 апта бойы 2-3 стакандан ішіп жүру керек). Оның сығындысын жарақаттан қан тоқтатуда қолдануға да болады. Өйткені оның тромбоциттерді көбейтіп, қанның ұйығыштығын арттыратын қасиеті бар.

Атеросклерозбен ауыртаны адам профилактикалық мақсатта жүгері шашағы тұнбасын ішіп тұрса болады. (200 миллиграмм қайнаған суға 15 грамм шашақты демдеп, күніне 4-5 мәрте, 2-3 ас қасықтан ішіп тұруы керек).

Сондай-ақ жүгерінің дәнінен дәрмек жасап, оны бөртпеге, дерматитке қарсы қолдануға да болады. Оның рецепті мынадай: дәнді қызған табақта қуырып алады да, оны қатты нәрсемен қысып, сығындысын терінің бүлінген жеріне жағады.

...Жүгері адамзатқа 50 мың жылдан бері таныс деген дерек бар. Оның отаны – Мексика деп айтылады. Дегенмен жүгері егіп, оны әлемге тарату жөнінен АҚШ пен Қытай алдыңғы орында тұр.

Ол өтті осылай тазартады

Ол бауыр, өт, бүйректі тастан, құмнан қалай тазалап жүргенін көпшілікпен бөліспекші.

Таңертеңгі сағат 8-ден кешкі 8-ге дейін әр 2 сағат сайын 500 грамм алма шырынын ішіп отырады. Бұл кешке дейін 8 рет деген сөз. Басқа ештеңе ішпейсіз. Қарныңыз ашпайды. Екінші күні тағы да дәл солай қайталайсыз. Осы екі күнде шырын ішіңізді айдайды. Байқасаңыз, осы екі күнде ішіңізден неше түрлі қалдықтар шығады: қатты, сұйық, жапырақ боп жасыл, қап-қара құмалақ. Ең соңында тап-таза жас сәбидің дәреті шығады.

Ал 3-ші күні таңертең сағат

8-де алма шырынына 130 грамм зәйтүн майын араластырып ішесіз. Содан екі сағат өткен соң 230 грамм зәйтүн майын өзін ғана ішесіз. Майды тоңазытқышқа салып, мұздай күйінде бісіміллені айтып ішеді.

Әрине, май ішу оңай емес, оған өзіңізді психологиялық тұрғыда дайындауыңыз керек. Осымен процедура бітті.

Ем кезінде жүгіру, жиі қозғалу маңызды. Сол үшін осы үш күн үйде болу керек.

Бұл ем оңай және арзан, Қауіпсіз әрі тиімді. Тек ескерту: ем алдында УЗИ-ге түсіп, тастың көлемі қанша екенін

біліп алу керек. Ода екінші күні кешке дейін бүйрек пен өттегі тас үлкендігі бұршақ сияқты, түрі де жасыл болып шықты. Егер өт тола болса, ауыздан жасыл жапырақ шығады. Бәріне дайын болыңыз, қорықпаңыз! Сабыр сақтап, аяғына дейін шыдаңыз. Ішіңіз бүріп ауыруы мүмкін. Бұл ем әсерінен болып жатқан қозғалыс. Тас шығып болғанда маужырап, ұйқыңыз

келеді. Тынығуға болады. Емнен кейін тек сұйық ас – қайнатпа сорпа ішкен жақсы. Бұл емнің көмегімен ағзадағы артық тұздан да арыласыз. Тұз әсерінен болатын остеохондроз, бүйрек сыздауы да кетеді. Ең бастысы – тоқ ішек тап-таза болады. Тоқ ішек тазарғанын жас сәбидің дәретіндей сап-сары сұйық шыққанынан аңғаруға болады.

Баспаға әзірлеген

Бегімхан Ибрагим (КЕРІМХАНҰЛЫ)

Ақсу қаласының №2 ЖОББ мектептің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі

Павлодар облысы

Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

№№13-14

(370-371)

от 29 июля
2022 года

Вот и настало лето. Это мое любимое время года. Летом много свободного времени: можно и выспаться, подольше телевизор посмотреть. К бабушке с дедушкой в Павлодар съездить. И за ягодами и грибами с мамой и папой съездить. Можно у костра посидеть,

уху сварить вместе с папой.

В нашей большой многолетней семье у всех есть свое любимое занятие, увлечение. Папа с мамой любят готовить. Братья Руслан и Паша занимаются спортом. Сестренка Аня смотрит мультики в телефоне. А я люблю уха-

живать за кроликами.

Родители купили крупных породистых кроликов. Живут кролики в сарае в клетках. Я даю им зерно, кладу сено, рву зеленую траву. Обязательно наливаю чистую воду. Кролики быстро растут. Они хорошо плодятся. У кроликов нежное и вкусное мясо.

Мама с папой говорят, что я хороший помощник. Я люблю заниматься с кроликами!

А еще на участке растут разные овощи, ягоды: малина, смородина, клубника. Мы поливаем насаждения. А яблоня дала хороший урожай. Яблочки красивые, наливные.

*Лэзь Сережа,
3 класс
Павловская СОШ
Успенский район*

Мои летние каникулы!

Лето-это самое теплое, беззаботное время года. Мое лето началось очень интересно. В июне я ходил в пришкольный лагерь «Ертегілер еліне саяхат». Там

тия прошлых времен. Кстати, я воспользовался бонусной картой для посещения музеев. Было очень приятно. В один веселый день нахождения в пришкольном

я весело проводил время. Мне особенно нравилось играть в познавательные интеллектуальные игры. Но спортивные игры тоже очень увлекательны. Среди всех больше всего была интересна игра «Быстрее, выше, сильнее». Она проходила в виде эстафеты, а я люблю активные развлечения! Еще в лагере мы с моими одноклассниками пели и танцевали. Это было очень забавно. Также мы играли в компьютерные игры и рисовали яркие рисунки. самое интересное, что было в лагере-это экскурсия в музей. Я увидел много старинных предметов и слушал про исторические собы-

лагере, мы с ребятами инсценировали сказку «Репка». Каждый из нас был героем сказки. Я был репкой. Мы смеялись и хорошо провели время! А поход в городскую библиотеку запомнился игрой «Поле чудес», где мои друзья стали победителями и получили призы. Летом самые длинные каникулы, поэтому еще много интересного впереди.

Я в восторге от того, как весело и с пользой провел начало своих летних каникул в пришкольном лагере!

*Попов Глеб, 2 «А» класс
школы-лицея г.Аксу*

Летние уроки для первоклашки

1. Собирайте природные материалы. Скорее всего, в первом классе на уроках труда вам понадобится создавать поделки из желудей, цветов, листьев и веточек, поэтому можно подготовиться к этому заранее. Детям только в радость лишний раз сходить в лес и набрать шишек.

2. Составьте гербарий. Опять же, в первом классе на уроках труда или окружающего мира вам может понадобиться небольшой гербарий, который тоже можно подготовить еще летом. Подучите названия растений, сделайте аппликацию из листьев или наклейте их в альбом.

3. Тренируйте руку. Нет, не в прописях. Лучше всего для будущего первоклашки подойдут графические диктанты. Их очень легко найти в интернете. Такие занятия помогают закрепить пространственное представление и тренируют внимательность. И не пугайтесь, это только звучит страшновато — на самом деле рисование животных по клеточкам ребенку наверняка понравит-

ся!

4. Собирайте портфель. Ребенок должен научиться самостоятельно собираться и брать все необходимое с собой. Устройте соревнования по сбору портфеля. Напишите на листочке все, что нужно взять, и пусть ребенок раз в два дня-три начинает утро с воображаемого сбора в школу. А чтобы ему было веселее, для начала список может состоять из игрушек, листиков и поводка для собаки.

5. Читайте для удовольствия. Не заставляйте ребенка читать, но поощряйте его любовь к книгам. Уделяйте больше внимания рассказам про школу, можно изучить литературу, которую малыш будет проходить в первом классе, чтобы потом ему было легче на уроках.

В общем, готовьтесь с удовольствием и не волнуйтесь.

*Источник:
<https://tlum.ru/news/15-sovetov-na-letu-dla-budusih-pervoklassnikov/>*

ГАЗЕТА
 ПАВЛОДАРСКОЙ
 ОБЛАСТНОЙ
 ДЕТСКО-ЮВЕНИЛЬНОЙ
 ОРГАНИЗАЦИИ
**ТВОЙ
 МИР**
 сенің әлемін
 №№13-14
 (370-371)
 от 29 июля
 2022 года

подара. Но мы и сейчас дружим с работниками железнодорожного депо, общаемся с ветеранами железнодорожниками. Одного из них, Аби Саркыншакова, заслуженно называют «Генералом железной дороги», хранителем её истории. Трудовой путь он начал молодым 22-летним парнем в 1956 году в должности стрелочника. Помнит, как в те далекие годы, развозил на лошади керосин для семафоров. В середине 1960 года он возглавил железнодорожную станцию Павлодар и стал самым молодым в республике (ему было 26 лет) руководителем. А с 1975 года он возглавляет Павлодарское отделение железной дороги. А это не только станции, депо и поезда. Это школы (и одна из них наша), детские сады, профтехучилища, поликлиники. Одна из его книг называется «Жизнь моя-железная дорога». И действительно, он стоял у истоков развития железнодорожной отрасли нашего региона, и до наших дней, а Аби Саркыншаковичу в мае исполнилось 88 лет, он пишет статьи и книги, помогает советом молодым ребятам, которые так же любят свою профессию и гордятся своим наставником.

Пресс центр СОШ№43
 Г.Павлодар

Станция «Павлодар» - одна из крупнейших и старейших железнодорожных станций нашей страны. Нефть и уголь, зерно и алюминий текут по «железной» реке в разные концы нашей большой Родины.

В далеком 1921 году была по-

строена железная дорога между городом Павлодаром и станцией Кулунда. Для детей рабочих железной дороги в Павлодаре была открыта школа. В 1997 году наша «железнодорожная» школа №108 стала №43 города Пав-

ПРОБА ПЕРА

Какие мультфильмы лучше: современные или советские?

№№13-14

(370-371)

от 29 июля
2022 года

Многие взрослые спрашивают меня, какие мультфильмы лучше: советские или современные? Будучи на каникулах, решила поразмышлять над этим вопросом...

В советских мультфильмах с первых минут понятно, какой персонаж хороший, а какой плохой. Считаю, что детям проще воспринять эту информацию, а значит, легче сравнить себя с положительным героем.

Многие мамы и папы уверены, что только детский кинематограф, родом из СССР, способен дать детям необходимый багаж моральных ценностей и знаний. Безусловно, в старых добрых мультфильмах есть много плюсов.

Многие мультфильмы «разобрали на цитаты». Это и «дядя с большими ушами», и «заходи, если што», и «неправильные пчелы». А что запоминается из со-

временных мультфильмов? Честно, кроме цитат Маши ничего не могу вспомнить.

В каждом советском мультфильме была своя атмосфера. Своя изюминка. У каждого героя был свой характер, образ. А современные штампованные. Все они похожи друг на друга: жесты, мимика, говор героев. А когда мульт становится бесконечным сериалом (Лунтики, Фиксики), то уже изюминка теряется.

У современных малышей возникает немало вопросов после просмотра старых, добрых советских мультфильмов: Почему волк курит? Как родители отпустили дядю Федора одного в деревню? И как он там сам жил? Почему кот Леопольд терпит издевательство мышей? Почему комната Малыша такая мрачная? Почему большие звери боятся какого-то таракана? Почему взрослые не помогают детям и не защищают их? Почему Пятачок сам не снял салфетку с лица и не поел?)))

У каждого из советских мультфильмов есть строгая мораль, которая направлена на воспитание ребенка. Например, в популярном мультфильме про Чебурашку детей учат по-доброму относиться к окружающим, заботиться о друзьях, совершать хорошие поступки. А в мультфильме про маленького мамонтенка учат ценить самых родных и близких. Герои каждого мультфильма

говорят на простом и красивом языке, который понятен для самых маленьких.

Вообще, считаю, что через мультфильмы ребенок должен воспитываться и развиваться. А современные мультфильмы не всегда дают такую возможность. Часто в них можно встретить жестокость по отношению к другим, агрессию, эгоизм, лень, невос-

А советские мультфильмы учат поступать правильно, в них редко можно найти злые шутки или ненормативную лексику. Герои учат детей говорить лаконично и живо, помогают увеличить словарный запас. Смеются герои только над добрыми шутками, редко бывают агрессивными и злыми.

Подводя итог, хочу отметить, что дети должны получать от про-

питанность. Эти черты присущи Шреку, главной героине из мультфильма «Маша и Медведь», Алексу из «Мадагаскара». Юмор в современных мультфильмах злой, грубый, вызывает порой негативные эмоции...

смотря положительные эмоции, становится умнее и воспитаннее, обогащать свою речь. Все это в полной мере могут дать советские мультфильмы. Дети учатся у главных героев искусству красиво говорить, хорошо поступать, шутить. Все мультфильмы, увиденные в детском возрасте, играют огромную роль в формировании личности в будущем. Важно, чтобы негативного влияния было как можно меньше, учитывая, что все современные дети смотрят и в интернете ю-туб, тик-ток и т.д. К современным мультфильмам надо относиться внимательнее и выбирать только те, которые обладают качествами всех советских.

**Казачкова Лиана, 3 класс «Г»
СОШ №39 г.Павлодар**

Моё увлечение

Я очень люблю рисовать! Это мое хобби, увлечение. Рисую карандашами, фломастерами, различными красками. И в один из праздников, мама с папой подарили мне очень необычный набор для рисования. Это был набор для рисования на воде «Эбру».

На воде я еще не рисовала! После изучения инструкции, я начала творить «волшебство»! Рисунки получались такие необычные, красочные и всегда разные. С каждым разом получалось все лучше и красивее.

И вот я решила принести свои картины в школу, показать учителю и одноклассникам. Посмотрев мои рисунки, Жанна Болатовна (мой классный руководитель) предложила подумать о научном проекте «Эбру – танцующие краски». И мы начали работу...

В ходе сбора информации моим классным руководителем была организована встреча с Ольгой Владимировной Подъячевой, руководителем творческой мастерской «Вдохновение» экоцентра г. Аксу. Мне было интересно узнать: насколько широко распространена данная техника в нашем городе и области. Из беседы стало известно, что Эбру занимаются любители. Нет школ, где этому можно научиться. Также Ольга Владимировна провела для меня мастер-класс - познакомилась с фонами Эбру.

Дома я стала экспериментировать, куда же можно еще перенести рисунок? Попробовала не только на бумагу, но и на другие материалы. И, о чудо, краски отлично легли на холст (носочек, кофточку, шоппер), деревянные елочные игрушки.

Мы с Жанной Болатовной со-

ставили анкету для моих одноклассников. Целью опроса было выявить: любят ли дети рисовать, какие техники и способы рисования им знакомы? И оказывается, что никто из детей не знал о таком способе рисования, как Эбру.

И чтобы рассказать и показать одноклассникам, как можно рисо-

вать на воде, мною был проведен мастер-класс. Я продемонстрировала, как нужно рисовать, а затем предложила детям попробовать, что это значит рисовать на поверхности воды. Удивления и радости не было предела! Весь класс с огромным удовольствием и вдохновением принялся за работу. В результате каждый смог окунуться в мир творчества и за-

гадки Эбру. У ребят получились неповторимые шедевры.

Я очень рада, что смогла заинтересовать своим новым увлечением одноклассников.

Результатом моей работы было проведение персональной выставки, где я смогла продемонстрировать всю красоту и

необычность своих работ. Получила положительные отзывы одноклассников, учителей.

В конце мая состоялся школьный этап защиты проектов, на котором я защитила свою работу.

Это так здорово, когда создаешь что-то необычное и непохожее ни на что другое!

**Амельченко Юлия, 2 «А» класс
Школа-лицей г.Аксу**

Первыми наставниками в жизни каждого ребёнка являются родители. Вот почему именно родители должны ясно сознавать и постоянно помнить, что роль отца и матери чрезвычайно важна для самого ребенка.

Участие родителей в жизни ребёнка является непосредственным показателем самоопределения личности, востребованности и осуществимости ею своих прав, выражением понимания человеком своего социального статуса и возможностей. Таким образом, в общении с родителями происходит начальный период становления индивида.

И сегодня мы поговорим, о тех основных правилах, которые послужат основой в построении гармоничных детско-родительских отношений.

Не считайте ребенка своей собственностью

Собственническая концепция «он мой», «он часть меня» – хорошая почва для зарождения многих проблем. Ведь, следуя этой идее,

ставя себя выше, можно легко позволить себе оскорбить ребенка. А воспитание – это созидательный, творческий процесс, в котором малышу отдается одна из главных ролей. Конечно, речь не идет о том, что нужно практиковать вседозволенность. Достаточно просто проявлять уважение, не подавляя личностного достоинства крохи.

- Принцип прост: дети слушают того, кто их уважает.

Не оскорбляйте ребенка

Оно вытекает из первого. Критиковать – да, оскорблять – ни в коем случае. Ведь у чада формируется уважение и отношение к себе как к личности. Если, например, много раз повторять: «Ты – ничтожество», то кого таким внушением можно в итоге воспитать?

Уважайте друг друга

Родители должны уважать и поддерживать друг друга. Для ребенка эта модель поведения будет

отличным примером. Согласно древним советам, отец не должен принимать жалоб на маму от дочери, а женщина – на мужа от сына.

Если у ребенка случился конфликт с одним из родителей, необходимо дать малышу понять, что решить его он должен сам. Мама или папа могут лишь помочь разобраться в ситуации, указать на момент, где ребенок оказался не прав, подсказать, как помириться.

Пытаясь воздействовать на ребенка, нужно хвалить не себя, а свою «вторую половинку». Например, мама должна сказать сыну не «я в твои годы училась на одни пятерки, делала все уроки за час и родителям помогала!», а так: «Ты знаешь, что твой папа, когда был такой же, как ты, уже подрабатывал, помогал родителям по хозяйству и успевал хорошо учиться в школе. Дедушка рассказывал, что все его уважали в деревне, как взрослого. Говорили: «Растет у тебя настоящий мужчина». Или папа дочке:

«Какая у нас мама замечательная хозяйка! Как все аккуратно и с любовью делает для нас!».

Подавайте личный пример

Если вы сами не следуете тем советам и замечаниям, которые постоянно «выдаете» ребенку, то вряд ли он прислушается. Одна молодая мама жаловалась однажды: «Че-то я «запарилась». У дочери в одно ухо влетает, из другого вылетает». Говорю ей: «Не «че», а «что», а она все чекает».

Давайте свободу совершать ошибки

Ребенок должен совершать ошибки как можно чаще, а родители – помогать получать опыт, находясь рядом. Например, можно бесчисленное количество раз говорить, что есть риск обжечься. Но лишь позволив потрогать уголек (пока из любопытства ре-

бенок не засунул руку в костер), сможете быстро донести информацию. Слово «нельзя» часто лишь разжигает любопытство. Лучше объяснить, привести примеры, а если это возможно, показать, почему существует такое табу.

Принцип можно назвать так: «давать возможность действовать». Не всегда можно предсказать последствия. Но даже в самом «ошибочном» варианте есть позитивный момент. Например, опыт. Главное – не оценивать ошибки ребенка отрицательно. Ведь это просто указатели, которые помогают научиться и сориентироваться куда идти и что делать. Если доводить принцип защиты до абсурда, пытаясь уберечь ребенка от всего плохого, то придется запретить ему действовать вообще.

Наверняка, все встречали пугливых, безынициативных, не умеющих брать ответственность, нерешительных людей. У многих из них эти качества были сформированы в результате сверх опекающего воспитания, когда на любое действие следовал за-

Не наказывайте со злобой

Если родители решили наказать ребенка, то гнева и агрессии в этом действии быть не должно. Именно эти эмоции приводят к жестокости. Наказание должно быть исполнено с любовью и желанием помочь исправиться. Ребенок это почувствует, и вместо ненависти к «предкам-тиранам» у него появится уважение к справедливым родителям.

Если мы позволяем себе срываться на ребенке, наказывать его в порыве ярости, агрессии, то это обязательно негативно отразится на его психике и уж точно не улучшит отношений. На взрослом лежит ответственность за собственное поведение, как на гораздо более разумном, опытным, умеющем контролировать свои чувства человеке. Поэтому ситуация «он меня разозлил – я его ударила» – проблема родителя, не контролирующего свои чувства и реакции. Если по-доброму, заботливо объяснять ребенку, почему то, что он сделал, не допустимо – это принесет гораздо больше пользы, чем физическое

прет, предостережение или испуг родителя.

Постепенно появились и остались на всю жизнь установки «Не делай!», «Мир опасен! Не доверяй!». Взрослые живут с ними, часто не осознавая причин своих неудач, нерешительности.

Уделяйте детям внимание

Это важнее новостей, сериалов и лежания на диване. Устали? Отдыхайте вместе с ребенком. Вникайте в интересы своих детей, пытайтесь понять, что им интересно. Почему бы не сыграть в суперпопулярную компьютерную игру вместе? Не будьте «динозаврами».

наказание», считает.

Необходимо понимать, что главным аспектом в отношении родителей и детей является то, чтобы добиться того, что нужно и полезно для развития ребёнка, для того, чтобы он стал хорошим человеком, – и в то же время не воевать с ним, не портить с ним отношений. А это достигается тем, что родители постоянно подчёркивают своим отношением к детям: мы – Одно Целое, Семья, у нас ОБЩИЕ ИНТЕРЕСЫ, мы живем ОБЩЕЙ ЖИЗНЬЮ.

Камила Мадыгулова, методист Дворца школьников им.М.М.Катаева, юрист, магистр педагогики и психологии

ТАМТА
ПАВЛАДАРСКОЙ
ОБЛАСТНОЕ
АКТЫВНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
ЦЕНТРАЛЫ

**ТВОЙ
Мир**
сенің әлемін

№№13-14
(370-371)
от 29 июля
2022 года

Лето - прекрасное время года. Оно подарило нам самые лучшие каникулы.

Летом мы побывали в гостях на юге страны в гостях у родственников. Нам все очень понравилось. А так как сейчас мы живем в небольшом ауле Коньрозек в Успенском районе Павлодарской области, то очень хотели побывать в столице. Поэтому после отдыха на юге, мы на поезде всей семьей приехали в Нур - Султан. Это – главный город нашей страны, ее сердце. Город очень большой и красивый, такой большой, что в Нур - Султане поместится два – три Павлодара. Что нас удивило в Нур - Султане? В Нур - Султане очень много зелени

и цветов. А какие здесь красивые здания, дома, памятники, клумбы!

Мы увидели много интересных мест в столице, достопримечательностей, сделали много фотографий на память.

Нам очень понравилось отдыхать в столице. Хотя наша мама «в положении», мы с ней побывали в разных интересных местах столицы. Спасибо родителям за

поездку и отдых в Нур - Султане.

Нур - Султан – это, прежде всего, столица, большой современный город, наша история, наше настоящее и будущее! И еще – удивительная красота!!! Я бы больше написала, но по - русски сложно!!!

Жалғас Мадина,
4 казахский класс
Павловская СОШ

Жаз - жақсы уақыт

Жазда демалатын, демалыс орындары көп. Жаз мезгілі жеміс-жидектер пісетін уақыты.

Жазғы демалысымызда Нұр-Сұлтанға бардық. Қала өте үлкен және әдемі. Көптеген жасыл желктер мен гүлдер жайқалып тұр. Бізге Астанадағы демалысымыз

өте қатты ұнады. Ата - анамызға Нұрсұлтандағы саяхатымыз және демалысымыз үшін рахмет.

Жалғас Мадияр
Сисенбайұлы
Павловская СОШ
Успенский район

ЛЕТНЕЕ НАСТРОЕНИЕ

